

NR	ODPOWIEDZI / PRZYKŁADOWE ODPOWIEDZI	PUNKTY	MOJE PUNKTY
1	E, D, B, A, C	1	
2	FF	1	
3	D	1	
4	B	1	
5	A	1	
6	AD	1	
7	Jednym z przykładów bezgranicznego oddania jest z pewnością Rudy. Został on aresztowany przez hitlerowców podczas jednej akcji i przewieziony na Pawiak. Tam chciano torturami zmusić go do ujawnienia informacji na temat jego towarzyszy broni. Chociaż był poddawany niehumanitarnym męczarniom, nie załamał się. Mimo że został odbity przez przyjaciół, nie odzyskał zdrowia i zmarł. Był do końca lojalnym przyjacielem.	1	
8	8.1. Balladyna na swojej drodze nie potrafiła poprzestać na jednej zbrodni. Najpierw zamordowała siostrę Alinę, aby wyjść za Kirkora. Później wygnała matkę z zamku, bo wstydziła się pochodzenia. W obawie, że zabicie siostry wyjdzie na jaw, zamordowała Gralona, posłańca, i zleciła morderstwo Pustelnika. W ślepym podążaniu za władzą zabiła Grabca i Kirkora. Kierując się strachem przed ujawnieniem tych czynów, zabiła też swojego współnika Kostryna. 8.2. Tytuł lektury: <i>Dziady</i> cz. II Bohater: Zły Pan Opis: Zły Pan za życia głodził swoich poddanych, wymierzał im zbyt surowe kary i nie wspomagał potrzebujących w najbardziej dramatycznych sytuacjach. Za karę po śmierci błąkał się po Ziemi i cierpiał wieczny głód i pragnienie. Nawet gdy otrzymał pożywienie, zawsze przylatywało stado ptaków, które wszystko wydziobywały.	3	
9	B	1	
10	Element graficzny 1: pierścionek Wyjaśnienie: Jest to symbol miłości Klary i Wacława, na drodze której stanęła przeszkoda w postaci sporów rodzinnych. Może też symbolizować matrymonialne plany opiekunów wobec młodych, które skupiają się nie na uczuciach, ale na sprawach majątkowych i waśniach. Element graficzny 2: mur Wyjaśnienie: Mur symbolizuje spór pomiędzy Cześnikiem a Rejentem. Rejent chce naprawić mur, a Cześnik na to nie pozwala. Jest to źródłem sąsiedzkich waśni i grozi unieszczeniem dwojga zakochanych. Element graficzny 3: szabla / strój szlachecki Wyjaśnienie: To symbol stanu szlacheckiego, z którego pochodzą Rejent i Cześnik. Autor ukazał ich typowe cechy, takie jak kłótniowość i chciwość, w sposób prześmiewczy. Element graficzny 4: krokodyl Wyjaśnienie: Krokodyl to nawiązanie do słynnego cytatu Papkina: <i>Jeśli nie chcesz mojej zguby, / Krokodyla daj mi, luby</i>. Bohater w ten sposób komentował zbyt wysokie wymagania, jakie w jego ocenie kobiety stawiają mężczyznom.	2	
PODSUMUJ			

NR	ODPOWIEDZI / PRZYKŁADOWE ODPOWIEDZI	PUNKTY	MOJE PUNKTY
11	PF	1	
12	Cześć! Myślałem o naszej rozmowie. Nie powinieneś się zadręczać wyrzutami sumienia. Po pierwsze, nie miałeś wpływu na bieg wydarzeń. To, że się tym martwisz, wydaje mi się zupełnie nielogiczne! Po drugie, pomyśl – nerwy bardzo źle wpływają na nasze samopoczucie, umysł i ciało. Bądź dla siebie bardziej łagodny, bo zdecydowanie na to zasługujesz. Trzymaj się!	2	
13	A	1	
14	B	1	
15	AD	1	
16	D	1	
17	17.1. Obwiniając się o rzeczy, ma które nie mamy wpływu, narażamy się na przykre konsekwencje zdrowotne. Poczucie winy wywołane silnym wstrząsem może nawet prowadzić do depresji. Długotrwałe złe samopoczucie, będące jej objawem, nie powinno być ignorowane. 17.2. Zdanie jest niepoprawne, ponieważ w zdaniu złożonym z imiesłowem oba zdania składowe muszą mieć ten sam podmiot. W tym zdaniu ta reguła nie została zachowana. Podmiotem pierwszej części zdania jest osoba idąca ulicą, podmiotem drugiej – deszcz.	2	
18	Spotkanie z psychologiem 21 marca o godzinie 17.30 w Centrum Kultury w Lipowie odbędzie się spotkanie z Kariną Król, doktorem psychologii. Wygłosi ona prelekcję na temat „Wina i wyrzuty sumienia”. Po prelekcji przewidziana dyskusja. Wstęp wolny. Zapraszamy!	3	
19	Wypracowanie	20	
RAZEM		45	

PRZYKŁADOWE WYPRAWOWANIA

Temat 1.

Napisz **rozprawkę**, w której udowodnisz, że zbrodnie zawsze zasługuje na karę. W argumentacji odwołaj się do lektury obowiązkowej oraz do innego utworu literackiego.

200 słów

Teza o konieczności karania zbrodni jest niezaprzeczalna. Jeśli ktoś z pełną premedytacją, mając określony cel i znając konsekwencje dokonywanych przez siebie wyborów, decyduje się na popełnienie ciężkiego przestępstwa, musi zostać odpowiednio ukarany, sprawiedliwości zawsze powinno stać się zadość.

W literaturze możemy odnaleźć wiele przykładów mniejszych i większych przewinień – morderstwa, zdrady, oszustwa... Przykładem kogoś, kto zrobił w życiu wiele złego, jest bohater II części *Dziadów* Adama Mickiewicza – Zły Pan. Jest on najcięższym duchem wywołanym przez Guślarza. Grzesznik odbywa już zasłużoną karę za swoje winy. Błąka się po Ziemi, cierpi z powodu głodu i pragnienia. Nawet jeśli otrzyma pożywienie, zanim zdąży po nie sięgnąć, nadlatuje chmara ptaków, które wydziobują wszystko do ostatniego okruszka. Ptaki to zakłęte dusze ludzi, których skrzywdził. Zły Pan za życia, jako mający władzę dziedzic wsi, nagannie traktował swoich poddanych. Za zerwanie kilku jabłek z sadu kazał wymierzyć chłopu taką chłostę, że mężczyzna nie przeżył. Kobieta, która prosiła o pomoc dla siebie i dziecka, wygnał na mróz i pozwolił, by zamarzła. Czyny tego bohatera są bez wątpienia zbrodniami. Została mu wymierzona wieczna i bardzo dotkliwa kara, na którą z pewnością zasłużył. Nie wyobrażam sobie, żeby tak ciężkie winy mogły nie zostać ukarane.

Zbrodnie może mieć różne oblicza, nie musi koniecznie być morderstwem, a kara za nią wymierzona nie musi być dla wszystkich oczywista. W *Świteziance* Adam Mickiewicz ukazuje zbrodnię, jaką jest zdrada. W utworze opisana została historia z pogranicza świata realnego i fantastycznego. Strzelec, który spotykał się z tajemniczą dziewczyną, przysięgał jej wierność i zarzekał się na wszystkie moce i świętości. Pewnego dnia po spotkaniu z ukochaną uległ jednak pokusie. Szedł brzegiem jeziora, ujrzał piękną kobietę, wołającą go do siebie, i zapomniał o dziewczynie. Okazało się, że to ona sama wystawiła go na próbę. Za złamanie przysięgi została mu wymierzona kara – pochłonęły go wody jeziora. Można zastanawiać się nad tym, czy próba, na jaką został wystawiony strzelec, była sprawiedliwa. Niemniej jednak dopuścił się on złamania danego słowa, co od wieków jest bardzo potępianym zachowaniem. Kiedy jedna osoba łamie przysięgę, wiele innych może z tego powodu cierpieć. Uważam, że za zdradę i nielojalność należy się kara.

Można przywołać jeszcze mnóstwo przykładów, które zilustrują tezę o tym, że zbrodnie zasługuje na karę. Może nie zawsze na świecie rzeczy toczą się sprawiedliwie, może czasem nie każdy dostaje to, na co zasłużył. Chcę jednak wierzyć, że za zbrodnią zawsze nastąpi kara, ponieważ taki powinien być naturalny porządek rzeczy na świecie.

Uwaga!
Za wypracowanie
można zdobyć aż
20 punktów.

1. **Realizacja tematu wypowiedzi:** 2 pkt. – forma wypowiedzi zgodna z formą wskazaną w poleceniu – rozprawka; zostały uwzględnione pozostałe elementy polecenia – uczeń odwołuje się do lektury obowiązkowej (*Dziady* cz. II) i dodatkowego tekstu literackiego – *Świtezianki*; wypowiedź w całości dotyczy problemu wskazanego w poleceniu.
2. **Elementy retoryczne:** 5 pkt. – pogłębiona argumentacja; uczeń porządkuje wypowiedź – przytacza dwa argumenty i wyciąga wnioski.
3. **Kompetencje literackie i kulturowe:** 2 pkt. – funkcjonalne wykorzystanie tekstu lektury obowiązkowej; poprawność rzeczowa.
4. **Kompozycja tekstu:** 2 pkt. – zgodna z formą wypowiedzi, wypowiedź spójna i logiczna, podzielona na funkcjonalne, graficznie wyodrębnione akapity, ma wstęp, rozwinięcie i zakończenie.
5. **Styl:** 2 pkt. – odpowiedni do treści i formy wypowiedzi, jednolity.
6. **Język:** 4 pkt. – szeroki zakres środków językowych (zróżnicowana składnia, leksyka) umożliwiających pełną i swobodną realizację tematu.
7. **Ortografia:** 2 pkt. – praca bez błędów ortograficznych.
8. **Interpunkcja:** 1 pkt. – praca bez błędów interpunkcyjnych.

Temat 2.

Napisz **opowiadanie** o tym, co mogłoby się wydarzyć, gdyby Balladyna natychmiast po zabiciu Aliny zaczęła mieć wyrzuty sumienia. Wypracowanie powinno dowodzić, że znasz lekturę *Balladyna*.

200 słów

Balladyna zamarła. Nagle zrozumiała, co zrobiła. Poczuła, że popełniła najgorszą zbrodnię na świecie, w tym momencie wszystko stało się jasne, miała wrażenie, jakby ocknęła się z transu. Dotarło do niej, jak fatalne było jej zachowanie, także wcześniejsze. Uciekła do lasu, biegła, ile sił w nogach.

– Jak mogłam to zrobić?! – krzyczała, ale opowiadała jej tylko głucha cisza. – Alina była dla mnie taka dobra... Dla naszej matki była wsparciem, a ja... Ja myślałam tylko o sobie! Przecież szanse miałyśmy równe, mogłam po prostu zebrać dzban malin i liczyć na uczciwe zwycięstwo. A teraz... Wszystko stracone...

Biegła nadal przed siebie, czuła, jak gałęzie uderzały ją w twarz, szarpały jej włosy, czuła ciernie, które rwały materiał jej sukienki. Pomyślała, że musi odnaleźć Alinę. Była tak zrozpaczona, że liczyła na to, że uda się jej cofnąć czas. Zgubiła się jednak, nie wiedziała, w którą stronę pójść. Szlochając głośno, biegła dalej przed siebie. Przeklinała dzień, w którym się urodziła.

Niemal obłąkana wybiegła na polanę. Zobaczyła tam dziwną postać, zatrzymała się. Była to nimfa wodna, Goplana. Balladyna czuła, że kobieta wie o wszystkim. Była jednak sparaliżowana strachem i wyrzutami sumienia. Nie miała jak się odezwać. Na szczęście Goplana przemówiła pierwsza.

– Balladyno, czy wiesz, co zrobiłaś? – zapytała.

W tym momencie dziewczyna zaczęła zanosić się niewypowiedzianym żalnym płaczem.

– Tak, tak, wiem! – wykrzyczała.

– Czy więc chciałabyś, żeby twoja siostra żyła? – Goplana spojrzała na nią z nadzieją.

– Oczywiście, a czy masz taką moc, by to sprawić? – Balladyna otarła twarz rękawem.

– Tak. Posłuchaj mnie uważnie. Alina ocknie się, myśląc, że historia z Kirkorem i zbieraniem malin była snem, koszmarem. Jedyną karą, jaką otrzymacie, będzie bura od matki za to, że tak długo nie było was w domu. Ale pamiętaj, jeśli nie zmienisz swojego postępowania, konsekwencje będą straszne. Teraz biegnij, znajdziesz drogę, Alina będzie czekać na ciebie.

Balladyna zobaczyła, jak słońce oświetla ścieżkę między koronami drzew. Odwróciła się, ale nikogo już nie było. Bardzo chciała wierzyć, że nie były to tylko zwidy. Pobiegła za promieniami słońca. Znalazła Alinę tam, gdzie ją zostawiła. Dziewczyna siedziała i masowała głowę.

– Bładynko, chyba się potknęłam i straciłam przytomność... Nie pamiętam, co robiłam wcześniej. Ojej! – Alina spojrzała na siostrę. – Co ci się stało? Dlaczego płaczesz?

Balladyna nie była w stanie niczego tłumaczyć. Po prostu przytuliła siostrę, płakała i głaskała ją po głowie. Czuła ciepło jej ciała i wiedziała, że to zupełnie nowy początek, żadne bogactwa i tytuły się nie liczyły, tylko rodzina.

Goplana stała za drzewem i wszystko obserwowała.

– Uwierzyłybyś, Skierko? – zapytała mile zaskoczona.

Uwaga!
Za wypracowanie
można zdobyć aż
20 punktów.

1. **Realizacja tematu wypowiedzi:** 2 pkt. – forma wypowiedzi zgodna z formą wskazaną w poleceniu – opowiadanie; zostały uwzględnione pozostałe elementy polecenia – uczeń odwołuje się do lektury obowiązkowej, do wydarzeń spoza fragmentu cytowanego w arkuszu; wypowiedź w całej pracy dotyczy problemu wskazanego w poleceniu.
2. **Elementy retoryczne:** 5 pkt. – historia jest spójna, zgodna z tekstem lektury; uczeń porządkuje wypowiedź – posługuje się opisami i dialogami.
3. **Kompetencje literackie i kulturowe:** 2 pkt. – funkcjonalne wykorzystanie tekstu lektury obowiązkowej; poprawność rzeczowa.
4. **Kompozycja tekstu:** 2 pkt. – zgodna z formą wypowiedzi, wypowiedź spójna i logiczna, podzielona na funkcjonalne, graficznie wyodrębnione akapity, dialogi poprawnie wydzielone.
5. **Styl:** 2 pkt. – odpowiedni do treści i formy wypowiedzi, jednolity.
6. **Język:** 4 pkt. – szeroki zakres środków językowych (zróżnicowana składnia, leksyka) umożliwiających pełną i swobodną realizację tematu.
7. **Ortografia:** 2 pkt. – praca bez błędów ortograficznych.
8. **Interpunkcja:** 1 pkt. – praca bez błędów interpunkcyjnych.